

Slovėnijos pirmininkavimas Europos Sąjungai 2008

7-asis skurdą patiriančių Europos žmonių susitikimas

Briuselis, 2008 m. gegužės 16 – 17 d.

IVADAS

Pagrindinė informacija

Europos skurdą patiriančių žmonių susitikimai pradėti organizuoti 2001 metais Belgijoje, o nuo 2003 metų įtraukti į Europos Sąjungos darbotvarkę.

Skurdą patiriantys žmonės 2008 m. gegužės 16 – 17 d. susitiko Briuselyje septintą kartą. Susitikime dalyvavo 124 delegatai – skurdą ir socialinę atskirtį patiriantys žmonės - iš 26 šalių, kurie priėmė 90 svečių iš valstybinių ministerijų, ES institucijų, NVO, akademinų institucijų ir profesinių sąjungų.

Pirmininkaujanti Slovėnija iškėlė idėją, kad susitikime turėtų būti svarstomos keturios temos - socialinės paslaugos, visuotinės svarbos paslaugos, aprūpinimas būstu ir minimaliosios neremiamos pajamos – keturi pagrindiniai kovos su skurdu aspektai, kurie yra tarpusavyje susiję kaip sudedamojo paveikslėlio dalys.

Delegatai pasirengė 7-ajam susitikimui užduodami tris vienodus klausimus kiekvienai iš keturių temų (socialinės paslaugos, visuotinės svarbos paslaugos, aprūpinimas būstu ir minimaliosios neremiamos pajamos):

- o Kas daroma?
- o Kas nėra daroma?
- o Ką reikėtų tobulinti?

Po plenarinio posėdžio, kuriuo prasidėjo susitikimas, delegatai pasidalijo į septynias darbo grupes, kuriuose apsikeitė ir aptarė pasiruoštą medžiagą. Seminarų darbas baigėsi pranešimais, kuriuose pateiktos rekomendacijos, pristatytos plenariniame ataskaitiniame posėdyje. Kryptingomis pastangomis sukurti pasiūlymai buvo komentuojami ir aptariami.

Šiame pranešime pirmiausia apibendrinami pagrindiniai susitikimo delegatų pranešimai, o po to – ankstesnių susitikimų rezultatai, po kurių apibendrinamos išanginio posėdžio kalbos, darbo grupių veikla su ištraukomis iš valstybių paruoštos medžiagos, pasiūlymai ir rekomendacijos, plenarinės pastabos ir diskusijos bei, galiausiai, baigiamosios kalbos.

7-ojo susitikimo kontekstas

Vesna LESKOSEK (7-ojo susitikimo pirmininkė), Slovėnijos Liublianos Universitetas, Socialinio darbo fakultetas, pasveikino dalyvius ir, apibendrindama pagrindines keturių temų problemas, nusakė susitikimo kontekstą.

Socialinių paslaugų tiekimas įgyvendinamas nacionaliniu arba regioniniu lygmeniu pagal vyriausybių parengtą politiką. Politika palengvina arba apsunkina priėjimą prie paslaugų ir programų, o šiame kontekste fizinis pasiekiamumas yra itin svarbus, pvz., viešasis transportas, paslaugų artumas, pastatų projektavimo kliūtys ir kt. Gana svarbus veiksnys yra su skirtingomis vartotojų grupėmis susijęs socialinis pasiekiamumas. Kitas svarbus pasiekiamumo aspektas yra įgyvendinimui trukdančių biurokratinių kliūčių skaičius.

Biurokratinės kliūtys dažnai atspindi socialinių teisių siaurinimo strategiją. Kitas veiksnys yra požiūris į žmones: ar jie yra socialinė problema, niekinami kaip neaktyvūs, nesumanūs, nesugebantys savimi pasirūpinti ir vengiantys atsakomybės? Ar juos reikia drašinti vystyti ir plėsti savo galimybes? Ar socialinės paslaugos pašalina kliūtis, geriau įtraukiant juos į visuomenės gyvenimą, gerbia jomis besinaudojančius žmones ir išsaugo jų orumą? Be to, socialinės paslaugos gali būti privatizuotos ir tai dažniausiai reiškia, kad jos nebus visiems vienodomis sąlygomis prieinamos, o pelnas dažnai tampa svarbesnis už žmonių orumą.

Minimaliosios neremiamos pajamos yra vienas iš pagrindinių kovos su skurdu aspektų, kuriuo remiantis nustatomi oraus gyvenimo standartai. Todėl vyksta plačios apimties diskusijos, kas yra orus gyvenimas ir kaip jį užtikrinti. Darbuotojų pastangomis atsirado teisė į socialines išmokas, kurias būtina tinkamai paskirstyti. Negalintys arba jau nebegalintys savimi pasirūpinti žmonės turi teisę į šias išmokas. Dažnai nepastebima ir visiems žinoma, kad žmonės auga priklausomi nuo išmokų ir taip praranda motyvaciją ieškoti darbo. Tokiomis diskusijomis galima pasiekti, kad išmokos būtų panaikintos arba sumažinti joms skirti išteklių, siekiant padidinti spaudimą žmonėms ieškoti darbo. Tačiau patirtis rodo, kad išmokų sumažinimas iš tikrųjų didina skurdą nepadidindamas užimtumo. Kultūros ir ekonomikos progresas nustato aukštesnius oraus gyvenimo, į kurį visi turi teisę, standartus, nepaisant to, ar jis pasiekiamas darbu, ar ne. Žmonės patys nepasirenka gyventi skurde. Skurdo priežasčių ieškoma struktūriniuose bruožuose, kuriuos formuoja politika. Todėl valstybė yra įsipareigojusi prisiimti atsakomybę už tinkamą žmonių gyvenimą. Minimalių neremiamų pajamų įgyvendinimas yra veiksminga priemonė. Taip pat būtina pabrėžti, kad tokios didėjančios žmonių grupės kaip migrantai, dokumentų neturintys imigrantai, benamiai ir kiti tinkamų dokumentų neturintys žmonės neturi galimybės pasinaudoti socialinėmis paslaugomis.

Aprūpinimas būstu yra ne vien pastogės žmogui suteikimas, tačiau namų, kuriuose jis jaustųsi saugus ir tvirtas, suteikimas. Namai suteikia privačią erdvę, kurioje žmogus gali išlikti orus, atgauti jėgas, pailsėti, užsiimti laisvalaikio veikla, išlaikyti socialinius ryšius ir per turimą nuosavybę išsaugoti praeities prisiminimus. Visa tai prisideda prie saugumo užtikrinimo ir leidžia atsidūrus beviltiškoje padėtyje nuolat rūpintis svarbiausiais būvio klausimais. Vandens, elektros ir šildymo turėjimas leidžia skirti laiko ir energijos kitiems dalykams. Be šių būtinausių dalykų galvojimas apie svarbiausią išlikimo problemą tampa kasdieniu nemaloniu darbu: kaip išlikti švaram, kur miegoti, kur laikyti asmeninius daiktus, iš kur gauti energijos, būtinos sėkmingai užbaigti dieną. Todėl aprūpinimo būstu politika yra vienas iš pagrindinių skurdo mažinimo aspektų, kuris leidžia panaudoti savo energiją kitiems dalykams nei maisto ir vietos miegui ieškojimas, t.t. Namų turėjimas skatina mąstyti apie darbo paiešką, išsilavinimą, įgūdžių įgijimą ir kt. Keleto dešimtmečių patirtis parodė, kad aprūpinimo būstu rinka nesuteikia būsto, tinkamo žmonėms, gyvenantiems skurde arba netoli skurdo ribos. Todėl valstybės turėtų vykdyti aprūpinimo būstu politiką, suvokdamos „namų“ svarbą kiekvieno žmogaus gyvenimui. Valstybės turi savęs paklausti, koks turėtų būti tinkamas būstas, skirtas šalyje gyvenantiems žmonėms.

Iš pareiškimų, pateiktų seminarų metu, akivaizdžiai matyti, kad visuotinės svarbos paslaugos yra tam tikru mastu paslėptas skurdo aspektas, kuris dėl savo poveikio nėra pakankamai ištirtas, o jo svarba apskritai nėra suprasta. Šio supratimo trūkumas atsirado, nes elektros ir vandens tiekimo trūkumas dažnai priskiriamas grupėms, gyvenančioms kaimo ir periferinėse miesto srityse, kurių didžiausia problema yra būsto ir infrastruktūros trūkumas. Pastaruoju metu ši problema iškilo nuskurdusiuose gyvenamuosiuose rajonuose, kuriuose gyvena imigrantai, pagyvenę žmonės, romai, benamiai žmonės ir kitos marginalinės grupės. Visuotinės svarbos paslaugos apima autobusus ir traukinius, kurie šiame lankstaus užimtumo

amžiuje yra būtini norint susirasti ir išlaikyti darbą. Tik nedidelė dalis žmonių gali tikėtis rasti darbą savo gimtajame mieste, o vis didesnis žmonių skaičius turi kasdien praleisti keletą valandų kelionėje į ir iš darbo. Taip pat tai yra laikotarpis, kai parduotuvės yra susitelkusios prekybos centruose dažnai toli nuo gyvenamųjų rajonų: viešasis transportas yra būtinas gyvenantiems miestų centruose ar tolimuose priemiesčiuose ir ypač žmonėms, gyvenantiems kaimo vietovėse, kuriems sudėtingiau gauti sveikatos priežiūros ir išsilavinimo paslaugas.

Visus šiuos klausimus būtina išsamiai aptarti. Paskutinis susitikimas parodė, kad mes negalime tikėtis iš karto pasiekti rezultatų ir pasikeisti. Tačiau itin svarbu vystyti dialogą tarp žmonių, iš tikrųjų patiriančių skurdą, programos ir politikos kūrėjų, siekiant sumažinti nelygybę. Esu įsitikinusi, kad šis susitikimas padės to siekti.

ES PIRMININKAUJANČIOS SLOVĖNIJOS PASTABA TARYBAI (Liuksemburgas, 2008 m. birželio 9 ir 10 d.)

Pirmininkaujanti Slovėnija, remiama Europos Komisijos, Belgijos vyriausybės ir Europos kovos prieš skurdą tinklo (EKST), Briuselyje 2008 m. gegužės 16 – 17 d. organizavo septintąjį skurdą patiriančių Europos žmonių susitikimą.

Susitikime dalyvavo 124 delegatai iš 26 šalių bei 90 svečių iš valstybinių ministerijų, ES institucijų, NVO, akademinė institucijų ir profesinių sąjungų.

Susitikime buvo svarstomi keturi kovos su skurdu aspektai: visuotinės svarbos paslaugos, socialinės paslaugos, aprūpinimas būstu ir minimaliosios neremiamos pajamos. Toliau pateikiami svarbiausi delegatų septintajame susitikime skaityti pranešimai ir rekomendacijos:

Visuotinės svarbos paslaugos (VSP), kurios yra pasiekiamos ir prieinamos, būtinos tinkamam gyvenimui ir pagrindinių teisių paisymui. Dauguma delegatų akcentavo didėjančius tokių paslaugų prieinamumo sunkumus. Kaip atskiras pavyzdys buvo aptartas energijos trūkumas. Išreikštas susirūpinimas dėl kylančių energijos ir kitų komunalinių paslaugų kainų mažas pajamas gaunantiems žmonėms. Delegatai kalbėjo, kad vertimas rinktis tarp maisto ir šildymo yra nepriimtinas. Pagrindinės delegatų rekomendacijos:

- Įperkama energija ir kitos pagrindinės paslaugos turi būti garantuotos kaip pagrindinė teisė.
- Valstybės narės turi garantuoti įperkama prieinamumą prie visų būtinųjų paslaugų taikant tokias priemones kaip kainų reguliavimas, garantuotas prieinamumas prie minimalių paslaugų paketo ir paslaugų tiekimo nutraukimo draudimas, t.t.
- Pasiūlyta Europos Chartija dėl energijos vartotojų teisių turi apimti socialinius standartus ir būti juridškai įpareigojanti. Chartija turi būti vartotojų gynimo priemonė.
- Energijos trūkumas turi būti pripažinta svarbia problema, kuriai spręsti ES turi susivienyti ir veikti greitai, ypač atsižvelgiant į kylančias energijos kainas. Priemonės turėtų apimti teisingą kainodarą ir energijos efektyvumą bei būti susijusios su atitinkamomis minimaliosiomis neremiamomis pajamomis.
- Suprantama ir prieinama informacija turi būti teikiama akis į akį, o ne elektroninėmis priemonėmis, kurios diskriminuoja mažas pajamas gaunančius žmones, užtikrinant nemokamas nepriklausomas konsultacijas ir veiksmingą skundų pateikimo tvarką.
- Rinkų liberalizavimo poveikis įskaitant paslaugų direktyvos poveikį turi būti nedelsiant įvertintas, siekiant įvertinti socialinį jo poveikį skurdą patiriantiems žmonėms ir socialinei atskirčiai.
- Skurdą patiriantys žmonės turi būti įtraukti į su VSP susijusios politikos kūrimą, įgyvendinimą ir vertinimą, jeigu atliktas tikras vertinimas, kiek VSP ir dabartinis vidaus rinkos funkcionavimas remia socialinį įtraukimą.

Socialinės paslaugos yra būtinosios paslaugos, kurios skatina skurde gyvenančių žmonių socialinį įtraukimą, ir kurios turi būti prieinamos, aukštos kokybės ir visiems garantuojamos. Vidaus rinkos taisyklės nėra viršesnės už pagrindines teises ir negali trukdyti Valstybių narių pareigai organizuoti prieinamas socialines paslaugas, kurios iš tikrųjų tenkina jų vietos bendruomenių poreikius. Pagrindinių Teisių Chartijoje pripažįstama teisė į socialinę pagalbą, tačiau šia teise vis sunkiau pasinaudoti dėl diskriminuojančių kriterijų, sutarčių ir sankcijų. Pagrindinės delegatų rekomendacijos:

- Turi būti garantuota teisė į aukštos kokybės socialines paslaugas.
- Socialinės paslaugos turi būti įperkamos, geros kokybės ir nenutrūkstamos, tenkinančios realius ir besiplečiančius skurdą ir socialinę atskirtį patiriančių žmonių poreikius per visą jų gyvenimą ir keičiantis aplinkybėms.
- Visi turi teisę į lygų ir pagarbų elgesį ir negali būti diskriminuojami naudojantis socialinėmis paslaugomis.
- Kiekvienas asmuo turi gauti informaciją ir patarimus ir tai turi būti išipareigojimas, prieinamas nedideles pajamas gaunantiems žmonėms, t.y. per vietos paslaugas.
- Nedelsiant būtina gerinti įperkamu, kokybiškų sveikatos priežiūros ir aprūpinimo būstu paslaugų prieinamumą.
- Būtina sukurti Europos sveikatos ir skurdo stebėjimo instituciją.
- Naujasis požiūris į atskirų sutarčių tarp klientų ir socialinių paslaugų tiekėjų sudarymą kelia skurde gyvenančių žmonių nerimą. Būtina imtis veiksmų, kurie užtikrintų, kad šios sutartys nėra diskriminuojančios.
- ES turėtų įvesti kokybės standartus, užtikrinančius, kad Valstybės narės garantuos įperkamu kokybiškų socialinių paslaugų prieinamumą.
- Valstybių vyriausybės turi garantuoti, kad socialinės paslaugos yra tinkamai tiekiamos pagal ES lygmeniu nustatytus standartus.
- Socialinės paslaugos turi būti koordinuojamos, įgyvendinamos ir vertinamos vietos lygmeniu.
- Gerbiant žmonių teises, skurdą patiriantys žmonės turi būti struktūriškai įtraukiami per dalyvavimo mechanizmą visuose lygmenyse. Bendro politikos kūrimo ir įgyvendinimo modelius būtina aktyviai skatinti ir remti per ES ir šalies finansavimo mechanizmus.

Aprūpinimas būstu ir apgyvendinimas yra pagrindinė teisė, kurią turi pripažinti ES. Delegatai pabrėžė, kad aprūpinimas būstu yra ne vien keturios sienos, nes žmonėms, norint gyventi oriai, reikia malonios aplinkos su geromis paslaugomis. Akcentuoti tam tikri sunkumai dėl benamių, priklausomų nuo narkotikų arba turinčių psichinės sveikatos problemų žmonių aprūpinimo būstu ir pastoge. Aptarti sėkmingų nevyriausybinų organizacijų organizuotų ir tiesiogiai įtraukiančių susijusius žmones aprūpinimo būstu projektų, kurie buvo skirti tokių grupių poreikių patenkinimui, pavyzdžiai.

Delegatai buvo itin susirūpinę dėl migrantų patiriamų sunkumų dėl apgyvendinimo. Taip pat pabrėžta, kad neįgalūs žmonės turi specialių poreikių apgyvendinimo atžvilgiu, siekiant užtikrinti jų teisę į nepriklausomą gyvenimą. Tačiau taip pat pastebėta, kad daugelyje Valstybių narių didėjančios būsto kainos ir didėjantis žmonių disponuojamų pajamų procentas, skirtas būstui įsigyti reiškia, kad aprūpinimo būstu problema yra didžiosios visuomenės dalies problema. Nors pripažinta, kad aprūpinimas būstu yra pirmiausia Valstybės narės kompetencija, tačiau manoma, kad reikia didesnių pastangų bendradarbiaujant visos ES lygmeniu, atkreipiant dėmesį į aprūpinimo būstu prieinamumo problemas. Pagrindinės delegatų rekomendacijos:

- NVO ir žmonių, tiesiogiai susiduriančių su aprūpinimo būstu problema, įtraukimas yra būtinas, siekiant atkreipti dėmesį į realius benamių žmonių ir žmonių, turinčių aprūpinimo būstu problemą, poreikius.
- Būtina finansinė parama suteikiant galimybę benamiams žmonėms pasisakyti ir padėti NVO reaguoti į aprūpinimo būstu problemas.
- Būtina sukurti strategijas ir nacionalinį veiksmų planą, skirtą aprūpinimo būstu ir benamių žmonių problemoms spręsti.
- Aprūpinimas būstu ir benamystė turėtų tapti ES įtraukimo strategijos teminių metų akcentu.
- Viešasis ir socialinis būstas yra būtinoji sėkmingos strategijos atkreipiant dėmesį į aprūpinimo būstu problemas dalis.
- Europos struktūriniai fondai turėtų labiau remti įperkamo ir ekologiško būsto prieinamumą.
- Valstybės narės turėtų nustatyti disponuojamų pajamų procentinę dalį, kurią žmonės turėtų sumokėti už savo būstą.
- Apmokestinimo politika turėtų neleisti namams likti tušties ir, kad jais būtų spekuliuojama būsto rinkoje.
- Aprūpinimo būstu politikoje negali būti jokios diskriminacijos ir ES įstatymai šiuo atžvilgiu turėtų būti griežtinami, o jų įgyvendinimas - griežtai kontroliuojamas.

Minimalių neremiamų pajamų planas turi būti prieinamas visoms ES Valstybėms narėms ir suvokiamas kaip teisingas, pripažįstant, kad iš tikrųjų orumas kainuoja pinigus bei yra svarbiausia investicija į mūsų visuomenės ateitį. Pagrindinės delegatų rekomendacijos:

- Minimalios neremiamos pajamos turėtų būti dinamiška priemonė, kuria lengvai gali naudotis žmonės, kuriems to reikia norint pakeisti savo gyvenimą.
- Minimalios neremiamos pajamos yra investicija į žmonių įtraukimo didinimą, pripažįstant, kad užimtumas nėra vienintelė įtraukimo priemonė.
- Dalyviai atkakliai tvirtina, kad būtina didinti informacijos apie minimalias neremiamas pajamas ir jų prieinamumą suteikimo pažangą. Administracinės procedūros turėtų būti paprastesnės, skaidresnės ir pagarbesnės žmonių orumo išsaugojimo atžvilgiu (pavyzdžiui, sukuriant tik vieną darbo vietą prašymų pateikimui, kad žmonėms nereikėtų daug kartų pasakoti savo istorijos).
- Minimalios neremiamos pajamos nėra vien pinigų klausimas. Jos taip pat apima medicininės priežiūros, kultūros... bei kitų išteklių, reikalingų oriam gyvenimui, prieinamumą.
- Minimalios neremiamos pajamos turėtų būti susietos su realiomis pragyvenimo išlaidomis, atsižvelgiant į kylančias kainas pagal kiekvienos šalies standartus ir į tai, ką žmonės mano, ko jiems iš tikrųjų reikia. Socialinės NVO atlieka ypatingą vaidmenį palengvinant aktyvaus dalyvavimo metodą, siekiant apibrėžti „prekių krepšelį“, būtiną oriam gyvenimui.
- ES turėtų skatinti pripažinimą, kad minimalios neremiamos pajamos yra turtas ir išteklius, o ne tik išlaidos, ir neturėtų niekinti minimalių neremiamų pajamų planą kaip „pasyvių priemonių“.

Delegatai pabrėžė, kad šie keturi aspektai turi būti matomi kovoje su skurdu ir socialine atskirtimi. Be to, jie pabrėžė, kad būtina pasitelkti žiniasklaidą, per kurią galima perteikti tikslų skurdo vaizdą ir sugriauti neigiamą „tinginių, kurie nenori dirbti“ įvaizdį. Delegatai atkakliai tvirtino, kad skurdą patiriančių žmonių dalyvavimas yra būtinas, įveikiant šiuos

neigiamus stereotipus ir pripažįstant jų sumanumą bei vertingą patirtį ir jų galimybę prisidėti prie naudingų pasiūlymų.

Delegatai prašė sukurti vertinimo metodus, kuriais būtų vertinamas progresas, vykstantis tarp susitikimų. Jie taip pat pabrėžė, kad būtina įvertinti dabartinės ES įtraukimo strategijos poveikį ruošiantis 2010 ES metams, skirtiems kovai su skurdu ir socialine atskirtimi.

Pirmininkaujančios šalies pasiūlymai:

Pirmininkaujanti šalis remia požiūrį, kad skurdą patiriančių žmonių dalyvavimas yra būtinas ir prašo didesnių pastangų skatinant toki dalyvavimą.

Pirmininkaujanti šalis skatina Valstybes nares atsižvelgti į 7-ajame susitikime skaitytus pranešimus ir rekomendacijas rengiant Nacionalinius veiksmų planus 2008 – 2011 metams ir savo Nacionalinių reformų programas ir toliau tęsti aktyvų bendravimą dėl įtraukimo.

Pirmininkaujanti šalis skatina Komisiją tinkamai atsižvelgti į 7-ajame susitikime išreikštą delegatų požiūrį savo su paslaugomis susijusiame darbe, rengiant aktyvaus įtraukimo principus, tęsiant darbą su Lisabonos strategija, Socialinės apsaugos ir socialinio įtraukimo atviru koordinavimo metodu ir savo pasiūlymuose būsimai Socialinei darbotvarkei.

Pirmininkaujanti šalis skatina visus 7-ojo susitikimo dalyvius ir svečius kuo plačiau skleisti šio 7-ojo susitikimo rezultatus ir įgytą patirtį ir labiau stengtis parodyti, kaip šie susitikimo rezultatai prisideda prie keitimosi žiniomis ir patirtimi, kovos su skurdu ir socialine atskirtimi veiksmų plėtros visuose lygmenyse ir tebevykstančios politikos raidos, siekiant panaikinti skurdą ir socialinę atskirtį.

EUROPOS SUSITIKIMAI, Į PRIEKĮ JUDANTIS PROCESAS

Lisabonos Europos Taryba (2000) sutiko įgyvendinti Europos strategiją, siekiant „daryti lemiamą poveikį skurdo panaikinimui Europoje iki 2010“. Viena iš priimtų strategijų – skurdo ir socialinės atskirties problemos išsprendimas - yra svarbiausias tikslas judant į priekį su šiuo išipareigojimu, kuris **turi apimti visus tarpininkus, įskaitant skurdą patiriančius žmones.**

Skurdą patiriančių Europos žmonių susitikimai siejasi su šiuo principu ir neabejotinai yra judančio į priekį proceso dalis. Tolesnis ciklas ir pasirengimas vyksta visose Valstybėse narėse.

Ką galime panaudoti iš ankstesnių susitikimų?

2001 m. Belgijos vyriausybė perkėlė savo patirtį dalyvaudama nuo 1994 metų ir pasinaudojo savo pirmininkavimu Europos Sąjungai pradėdama 1-ąjį Skurdą patiriančių Europos žmonių susitikimą, kuriame aptarti keturi klausimai: **ap rūpinimas būstu, sveikata, mokymas ir pajamos.**

Didžioji šio pirmojo renginio išvada buvo tai, kad skurdą patiriantys žmonės **turėjo žinių ir kompetenciją atskirčiai analizuoti ir siekė dalyvauti visuomenės gyvenime** ir su jų gyvenimu susijusių sprendimų priėmimo.

2003 m. 2002 metais Belgijos vyriausybė pasiūlė surengti 2-ąjį susitikimą, o iniciatyvą tęsė pirmininkaujanti Graikija. EKST turėjo jį surengti, tačiau neužteko laiko su delegacijomis paruošti tinkamą pagrindinę medžiagą. Tema buvo „**naudingo dalyvavimo praktika**“. Pasirengimo ir seminarų metu **stengtasi sukurti dalyvavimo**

procesų modelius, o delegatai pareiškė reikalavimą, kad skurdą patiriantys žmonės su jais susijusiais klausimais nori kalbėtis su politikos formuotojais akis į akį.

Atsakydama į šį reikalavimą, pirmininkaujanti Graikija paprašė, kad Europos susitikimų birželio taryba taptų **pasikartojančiu procesu**, kaip Apskritasis socialinių reikalų stalas.

2004 m. Tema, parinkta pirmininkaujant Airijai, atspindėjo 2-ajame susitikime iškeltus reikalavimus ir susitelkė ties dialogu tarp skurdą patiriančių žmonių ir politikos formuotojų, pavadinimu **„Dalyvavimas yra dviejų krypčių gatvė“**. Apsikeitus tradiciniais vaidmenimis, **„valdžia“ tapo skurdą patiriančių žmonių „svečiais“** ir per seminarų diskusijas susitiko su delegatais tiesiogiai. Susitikimas baigėsi **atviru skurdą patiriančių žmonių ir politikos formuotojų specialistų grupės susirinkimu**. Renginio metu sukurtas DVD įrašas tapo plačiai nacionalinių EKST tinklų naudojama priemone, kuri didino nacionalinių ir regioninių politikos formuotojų supratimą.

2005 m. Pirmininkaujantis Liuksemburgas pasirinko nagrinėti **skurdo įvaizdį ir suvokimą**. Didesnis dėmesys buvo skiriamas informacijos perdavimo priemonėms – durstiniams, paveikslams ir nuotraukoms, kurias atnešė patys skurdą patiriantys žmonės. Šios kūrybinės pastangos buvo demonstruojamos parodoje Liverpulio apskritajame stale. Išleistas darbų katalogas. Pirmininkaujantis Liuksemburgas parodė didelį savo išitraukimą, išsiųsdamas išraiškingą pranešimą Birželio ministrų tarybai, **kviesdamas visas ES šalis organizuoti tokį patį susitikimą**.

Dauguma EKST nacionalinių tinklų pamažu pradėjo rengti panašius susitikimus nacionaliniu ir (arba) regioniniu lygmeniu.

2006 m. Parengiamasis darbas pirmininkaujant Austrijai apėmė visus skurdo ir socialinės atskirties aspektus tema **„Kaip mums susitvarkyti kasdienį gyvenimą?“**. Pagrindinis delegatų darbas atskleidė **skurdą patiriančių žmonių iniciatyvumą ir energiją**. Kiekviena skurdą patiriančių žmonių delegacija parengė plakata ir pristatė jį plenariniame posėdyje: tai buvo nepamirštamas svarbiausias 5-ojo susitikimo akcentas. Plakatai buvo **eksponuojami** Suomijos apskritajame stale Komisijos pastate 2007 m. balandžio mėnesį ir pirmajame Nacionaliniame skurdą patiriančių žmonių susitikime Jungtinėje Karalystėje 2007 m. birželio mėnesį. Įvertinus 5-ąjį susitikimą paaikškėjo, kad būtina kritiškai išanalizuoti pirmuosius penkis susitikimus.

2007 m. 6-ajame susitikime pirmininkaujant Vokietijai nuspręsta nukreipti šį prioritetą ir pasirinkti kaip temą **„Progreso stiprinimas, kitų žingsnių planavimas“**. Ją išvydo 130 delegatų iš 27 šalių ir 97 Europos ir valstybių valdžios institucijų atstovai, atvykę į susitikimą gegužės 4 ir 5 dienomis Briuselyje. Delegatai ir svečiai per simbolinius daiktus suteikė susitikimo temai vaizdinę išraišką. Nesumenkinant progreso, pasiekto socialinėje srityje, delegatai pabrėžė, kad skurdo panaikinimo iki 2010 metų tikslas yra nerealus, kai aiškiai matyti, jog skurdas plinta. 6-asis susitikimas aiškiai parodė, kad dalyvavimo procesai išplečia veiksmingo **teisų suteikimo** perspektyvą ir padeda ją padidinti. Taip pat pastebėtas didesnis bendras darbas, kurį atlieka asociacijos ir valstybės valdžios institucijos, bei tolesnio dialogo nacionaliniu lygmeniu poreikis.